

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ

Кафедра землеробства, геодезії та землеустрою

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший ректор

Д.В. Бабенко

"01" 07 2021 р.

Гарант освітньої програми

О. І. Котикова

"01" 07 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

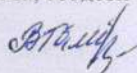
«Екологія»

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітньо-професійна програма	Освітньо-професійна програма «Менеджмент» початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти
Ступінь вищої освіти	Молодший бакалавр
Семестр	1-й
Форма здобуття освіти	очна (денна)
Викладачі	Манушкіна Тетяна Миколаївна, канд. с.-г. наук, доцент, доцент кафедри землеробства, геодезії та землеустрою, manushkinatn@mnau.edu.ua

Розглянуто на засіданні кафедри землеробства, геодезії та землеустрою.

Протокол № 12 від «09» червня 2021 року.

Завідувач кафедри

 Гамаюнова В. В.

Схвалено науково-методичною комісією факультету агротехнологій.

Протокол № 10 від «17» червня 2021 року.

Голова науково-методичної комісії

 Манушкіна Т. М.

Схвалено на засіданні вченої ради факультету менеджменту.

Протокол № 11 від «30» червня 2021 року.

Голова вченої ради

Миколаїв

2021

 Шебаніна О. В.

1.Призначення навчальної дисципліни	<p>Навчальна дисципліна „Екологія” передбачає надання фундаментальних теоретико-методичних знань та практичних навичок щодо довкілля, розуміння різних видів взаємозв'язків, що виникають між людиною і навколишнім середовищем, є необхідною умовою взаємного узгодження економічних, екологічних та соціальних чинників сталого розвитку. Фахівцям у сфері туризму належить розробляти і практично реалізовувати плани охорони навколишнього середовища і раціонального використання природних ресурсів у майбутній професійній діяльності.</p>
2.Мета навчальної дисципліни	<p>Ознайомити здобувачів вищої освіти з основними фундаментальними положеннями теоретичної екології, принципами функціонування біосфери, особливостями взаємозв'язків біосфери і техносфери, з глобальними і регіональними екологічними проблемами, з проблемами ресурсно-економічного спрямування у туристичній сфері, а також з сучасними принципами і стратегіями сталого розвитку, шляхами і засобами гармонізації процесів економічного розвитку суспільства та безпечного розвитку навколишнього природного середовища.</p> <p>Завдання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> -розкрити предмет, методи і місце екології в системі природничих, соціально-економічних дисциплін, висвітлити її зміст і засади; -ознайомити з основними розділами екології, спираючись на сучасні досягнення екологічної науки і практики; -ознайомити з принципами раціонального (оптимального) природокористування; -сприяти формуванню екологічного світогляду майбутніх фахівців.

<p>3. Компетентності</p>	<p>Інтегральна компетентність: ІК. Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук, а також характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності: ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 6. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 8. Здатність до навчання, самоорганізації та самокритики.</p> <p>ЗК 10. Здатність дотримуватись норм морально-етичної поведінки та діяти на основі етичних міркувань, соціально, відповідально і свідомо.</p>								
<p>4. Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.</p> <p>ПРН 13. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.</p>								
<p>5. Опис навчальної дисципліни</p>	<table border="0"> <tr> <td>Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них:</td> <td>90 годин/ 3,0 кредити</td> </tr> <tr> <td>- лекції</td> <td>30 год. / 1,00 кред.</td> </tr> <tr> <td>- практичні заняття</td> <td>14 год. / 0,47 кред.</td> </tr> <tr> <td>- самостійна робота</td> <td>46 год. / 1,53 кред.</td> </tr> </table>	Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них:	90 годин/ 3,0 кредити	- лекції	30 год. / 1,00 кред.	- практичні заняття	14 год. / 0,47 кред.	- самостійна робота	46 год. / 1,53 кред.
Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них:	90 годин/ 3,0 кредити								
- лекції	30 год. / 1,00 кред.								
- практичні заняття	14 год. / 0,47 кред.								
- самостійна робота	46 год. / 1,53 кред.								

Календарний план*				
№ з/п	Найменування тем	Розподіл навчального часу, годин		
		лк	пз	сам. робота
Змістовий модуль 1 Основи теоретичної екології				
1.	Предмет, методи і завдання екології	2	-	-
2.	Біосфера та сучасні уявлення про структуру природного середовища.	2	2	10
3.	Екосистеми та їх місце в організації біосфери	2	-	5
4.	Природні ресурси	2	2	-
Всього за змістовий модуль		8	8	15
Змістовий модуль 2 Прикладні аспекти екології				
5.	Техногенний вплив на біосферу	2	-	5
6.	Забруднення атмосфери	2	2	-
7.	Забруднення гідросфери	2	2	-
8.	Забруднення і деградація літосфери	2	-	-
9.	Лісові ресурси – їх використання, відтворення та охорона	2	-	-
10.	Екологічні проблеми агросфери та шляхи їх вирішення	2	2	10
Всього за змістовий модуль		12	6	15
Змістовий модуль 3 Екологізація менеджменту у контексті сталого розвитку				
11.	Сучасний стан навколишнього природного середовища в Україні	2	-	-
12.	Сучасний стан навколишнього природного середовища в світі	2	-	6
13.	Еколого-економічні основи природокористування	2	2	-
14.	Концепція сталого розвитку суспільства	2	-	-
15.	Екологічний менеджмент	2	2	10
Всього за змістовий модуль		10	4	16
Всього годин по навчальній дисципліні		30	14	46
*Примітка. Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу				

<p>6. Порядок та критерії оцінювання</p>	<p>Оцінювання результатів навчання проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.258.01-00.2018 та Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.270.01-00.2020.</p> <p>Підсумкове оцінювання результатів навчання в університеті здійснюється за єдиною 100-бальною шкалою. Оцінка здобувача вищої освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних та загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках).</p> <p>Підсумкова оцінка з освітнього компоненту «Екологія», підсумковою формою контролю за яким встановлено залік, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання під час семестру (оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються).</p> <p>Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітнього компоненту складає 60 відсотків від максимально можливої кількості балів. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до підсумкового оцінювання, якщо під час семестру він: не досяг мінімального порогового рівня оцінки тих результатів навчання, які не можуть бути оцінені під час підсумкового контролю; якщо під час семестру він набрав кількість балів, недостатню для отримання позитивної оцінки навіть у випадку досягнення ним на підсумковому контролі максимально можливого результату.</p> <p>Оцінювання результатів навчання під час семестру включає оцінювання знань здобувача під час практичних занять, індивідуальної роботи, самостійної роботи і неформальної освіти. Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: своєчасність та правильність виконання завдань практичної роботи; повнота і правильність відповіді під час усного опитування та інших передбачених форм контролю. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність виконання самостійної роботи та розуміння змісту завдання і його вирішення.</p>
---	---

Рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни				
Вид контролю знань студентів	Модулі (в балах)			Всього балів
	1	2	3	
Виконання практичних робіт	1-2	4-6	1-2	6-10
Опитування, індивідуальне завдання	3-5	12-20	3-5	18-30
Виконання завдань самостійної роботи	3-5	3-5	3-5	9-15
Колоквіум	6-10	6-10	6-10	18-30
Тестування	3-5	3-5	3-5	9-15
Написання тез доповідей, участь у конференціях	-	-	-	10-5
Участь у заходах неформальної освіти за наявності документального підтвердження	-	-	-	5-3
Всього за семестр	16-27	28-46	16-27	60-100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання - залік

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національного шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
64-74	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується відповідність напряму та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Зміст лекційного матеріалу, словник основних термінів, методичні рекомендації для практичних робіт та самостійної роботи здобувачів, індивідуальні завдання, критерії та форми оцінювання, напрями наукової роботи розміщено на сторінці дисципліни у Moodle <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2987>. Основними deadline

залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація.

Підсумкова оцінка здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни, що закінчується заліком, визначається за умови наявності у нього позитивних оцінок з усіх її модулів (залікових кредитів). При цьому до залікової книжки виставляється "зараховано", якщо кількість балів 60 і більше (із можливих 100 засвоєння змістових модулів протягом семестру). Присутність здобувача вищої освіти на заліку не обов'язкова.

Здобувачі вищої освіти, що хворіли і мають відповідні довідки медичних установ або були відсутні з інших поважних причин і не могли брати участь у контрольних заходах, проходять контроль під час спеціально встановлених додаткових занять за узгодженням з викладачами за графіком, що розроблює деканат факультету.

Якщо здобувач вищої освіти на заліку отримує незадовільну оцінку, то він має право на одне перескладання викладачеві, друге перескладання приймає комісія, створена за вказівкою декана факультету. Якщо здобувач вищої освіти студент отримує незадовільну оцінку під час складання комісії, його відраховують з університету.

За будь-якої форми здобуття освіти оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти є ідентичним.

7. Політика курсу

Політика курсу визначається системою вимог, які викладач пред'являє до здобувача вищої освіти при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності.

Дотримуватися етики поведінки, яка прописана у Кодексі академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті. Пропущені заняття відпрацьовувати відповідно затвердженого графіку консультацій. Академічна недоброчесність є несумісними з принципами викладання курсу, з чим здобувачі вищої освіти ознайомлюються під час першого заняття. Додаткові вимоги формулюються викладачем враховуючи специфіку навчальної дисципліни.

Основні принципи проведення занять:

- відкритість до нових та неординарних ідей, толерантність, доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та творчого розвитку;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- різні моделі роботи на заняттях, у тому числі робота над вирішенням завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, навчитись довіряти своїм партнерам, розвинути навички інтелектуальної

	<p>роботи в команді;</p> <ul style="list-style-type: none"> - курс передбачає інтенсивне використання мобільних технологій навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти та викладачеві спілкуватись один з одним у будь-який зручний для них час, а для здобувачів вищої освіти, які відсутні на заняттях, отримати необхідну навчальну інформацію та представити виконані завдання; - протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи інформуванням додатково.
<p>8. Інформаційні джерела</p>	<p style="text-align: center;">8.1 Базова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Білявський Г. О. Основи екології : теорія та практикум : навчальний посібник. Київ : Лібра, 2004. 368 с. 2. Бобильов Ю. П., Бригадиренко В. В., Булахов В. Л. Екологія : базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків : Фоліо, 2014. 672 с. 3. Мягченко О. П. Основи екології. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 312 с. 4. Олійник Я.Б., Шищенко П.Г., Гавриленко О.П. Основи екології : підручник. Київ, 2012. 558 с. 5. Паламарчук В., Поліщук І., Каленська С., Єрмакова Л. Біологія та екологія сільськогосподарських рослин : підручник. Київ: Видавництво Рогальська І.О., 2013. 724 с. 6. Панас Р. М. Раціональне використання та охорона земель : навчальний посібник для вищої школи. Львів : Новий Світ-2000, 2018. 352 с. 7. Соломенко Л. І., Боголюбов В. М., Волох А. М. Загальна екологія : підручник. Київ : НУБіП України, 2017. 312 с. <p style="text-align: center;">8.2 Допоміжна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Артамонов Б. Б., Міронова Н. Г. Екологічна експертиза : навчальний посібник. Львів : Новий Світ - 2000, 2018. 141 с. 2. Білецька Г. А. Рекреаційне природокористування : навчальний посібник для вищої школи. Львів : Новий Світ-2000, 2018. 149 с. 3. Ломницька Я. Ф., Василечко В. О., Чихрій С.

І. Склад та хімічний контроль об'єктів довкілля : навчальний посібник. Львів : Новий Світ - 2000, 2018. 588 с.

4. Манушкіна Т. М. Ріст, розвиток та формування продуктивності лаванди вузьколистого в умовах Південного Степу України. Наукові горизонти. Scientific horizons, науковий журнал. 2019. №7(80). С.48-54.

5. Манушкіна Т. М., Дробітько А. В., Качанова Т. В., Геращенко О. А. Екологічні особливості технології No-till в умовах Південного Степу України. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2020. Випуск 4 (108). С. 47-54. DOI: 10.31521/2313-092X/2020-4(108)-06

6. Міронова Н. Г., Білецька Г. А. Екологічна стандартизація і сертифікація : навчальний посібник. Львів : Новий Світ - 2000, 2018. 140 с.

7. Сафранов Т. А., Губанова О. Р., Лукашов Д. В. Еколого-економічні основи природокористування : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2018. 350 с.

8. Шувар І. А. Екологічні основи зниження забур'яненості агрофітоценозів : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2018. 496 с.

9. Dobrovolskyi P., Andriichenko L., Kachanova T., Manushkina T. Creating hyssop phytocenoses in anthropogenically transformed ecosystems. E3S Web of Conferences 255, 01009 (2021) ISCMEE 2021.

10. Kachanova T. V., Manushkina T. M. Formation of environmentally safe products of garden strawberries on technogenically contaminated soils. Achievements of Ukraine and the EU in ecology, biology, chemistry, geography and agricultural sciences : Collective monograph. Vol. 2. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2021. P. 1-17.

11. Petrova O., Kachanova T., Manushkina T., Trybrat R., Smirnova I. Quality of garden strawberry fruit grown under conditions of technogenic pollution. Food science and technology. 2020. 14(4). P.122-129.

8.3 Інформаційні ресурси

1. <http://www.menr.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства екології і природних ресурсів України.

2. <http://www.unep.org>.

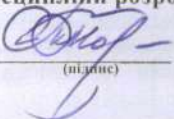
	<p>3. http://www.europa.eu.int/comm/dgs/environment/index_en.htm – Веб-сторінка Екологічної програми Європейської комісії.</p> <p>4. http://www.informeco.ru – Інформ-екологія. Інформаційно-аналітичне агентство.</p> <p>5. http://www.waterandecology.ru – Журнал «Вода і екологія: проблеми і рішення».</p> <p>6. http://www.forest.report.ru – Екологія лісу.</p> <p>7. http://www.grida.no – Глобальний ресурсний інформаційний банк даних.</p> <p>8. http://www.wwf.org – Всесвітній фонд дикої природи.</p> <p>9. http://www.wmo.ch – Глобальна служба атмосфери.</p> <p style="text-align: center;">8.4 Законодавчо-нормативні акти</p> <p>1. Про охорону навколишнього природного середовища : закон України від 25.06.1991 № 1264-ХІІ. Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1264-12.</p> <p>2. Про охорону атмосферного повітря : закон України від від 16.10.92 № 2708-ХІІ. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12#Text</p> <p>3. Земельний кодекс України. Редакція від 27.05.2021.Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text</p> <p>4. Водний кодекс України від 06.06.95 № 214/95-ВР Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text</p> <p>5. Лісовий кодекс України від 21.01.94 № 3853-ХІІ. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text</p>
<p>9. Інтеграція здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами</p>	<p>Набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.279.01-00.2020 із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності)</p>

	<p>та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувачів вищої освіти (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.</p> <p>Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання з використання наступних засобів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система Moodle (https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2987 – лекційний матеріал, практичні завдання, напрями наукової та індивідуальної роботи, завдання для самостійної роботи); 2. Платформа онлайн-занять Zoom – для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо; 3. Електронний репозитарій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів (http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/simple-search?query=%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%83%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%B0); 4. Аудіо- та відеоповідомлення з лекційним матеріалом, поясненням особливостей завдань та напрямками їх виконання тощо; 5. Спілкування через електронну пошту (manushkinatn@mnau.edu.ua) та телефонний зв'язок; 6. Залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі; 7. Індивідуальний підхід до викладення матеріалу навчальної дисципліни; 8. Можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд з здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).
--	---

10. Доступ до матеріалів навчання	Робоча програма дисципліни, її си́лабус та навчально-методичний комплекс дисципліни (https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2987) з необхідним його наповненням розташовано на офіційному сайті Миколаївського національного аграрного університету (https://www.mnau.edu.ua).
-----------------------------------	--

Си́лабус навчальної дисципліни розроблено:

канд. с.-г. наук _____

(підпис)

Т. М. Манушкіна